

Новий рік ПИРОГОВА

На зустріч Нового року Пирогова запросив до себе командир Одеського сгерського полку полковник Сюдєр. Пирогова жила на Північній стороні, на чвертій Батерві. Іхати треба було на позиції до Чорної річки. О четвертій годині дня козак прїїв верхових коней, і Пирогов разом з фельдшером Калашниковим і присланим від Сюдєра молоденьким лікарем вирушив у дорогу.

Іхали ступою. Дорога була вся в горбах і ямах, і коні часто спотикались. Пирогов, одягнений в солдатську шинель і поношений форменний жартуз, по-молодечому сидів у сідлі. Він навіть не похитнувся, коли його худлатя конячка підскоковувала.

Пирогов, зловивши на собі погляд лікаря, посмінувся.

— Голубчику, чому ви так швидко мозчите? Розмажіть про життя на позиції.

Лікар пожвавішав і заговорив:

— Після діла Балаклєвського, можна сказати, перепочинок, Микола Івановичу... Однак, ворогу все ж допіраєм — кожну ніч вилазки мнєшляця. Перебіжничка стало більше. На третю добу весь передній цеп з офіцером англійським передався. У всіх відморозення. Кажуть, живуть в наметах.

— Так... видно, їм туговати, — сказав Пирогов. — Генерал-грудень жартувати не любить.

Непомітно проїхали верст чотири. Замість дороги підходила до гір, звідусіль покритих снігом. Та ось гори розступились і перед вершинками відкрилась широка долина. Неподаляк виднілась скочана льодом річка. Там і тут по долині були розкидані численні снігові намети.

— А намети-то живі! — раптом вигукнув Калашников.

І справді, звідкись з-під снігу з'являлися, то знову зникали в снігу людські постаті.

— Це солдатські землянки, — пояснив лікар.

— Спритно замаскувались, — зауважив Пирогов. — Невже і весь табір в землю закопали?

— Точно, Микола Івановичу, — відповів лікар. — Тут живемо, тут воюємо. Ворог-то по-сусідськи, он там знаходиться.

І він показав рукою на гори.

Вершинки незабаром сплисли, і лікар повік Пирогова й фельдшера до землячки полковника Сюдєра.

Слутившись метра на п'ятора під сніг, вони опинились в досить просторій кімнаті, що освітлювалась вогном, вробленим у землю. Стіни були оббиті килимами, а в жутку дихала теплом грубка. Посередній стова довгий стіл, заставлений пляшками і блюдами.

В землянці вже було чоловік двадцять офіцерів. До гостей підійшов високий, з красивим обличчям полковник. Ліва рука у нього висіла на переязі.

— Дорогий Микола Івановичу, — тільки вєс і чекасмо! — сказав він густим баритоном. — Я вже,

ОПОВІДАННЯ



грішним ділом, подумав, що не придете.

— Ні, героя Балаклєвської битви образити не може, — вітаючись з ним, сказав Пирогов і поцікавився:

— Ліва не турбує?

— Нічого... Свербить подратись з союзниками, — засміявся Сюдєр.

— Доброді, — звернувся він згодом до офіцера, прощу, знайтеся.

Пирогов ще не встиг познайомитись з офіцерами, як з'явилися полкові музиканти і піснєри. Сюдєр запросив гостей до столу.

Стіл на той час був просто розкишним. Холодець з риб, дичина з труфелями, паштети, портер,

шампанське різних марок. Все — на кришталі і срібля.

Калашников не витарпів і шанув Пирогову: «Добре зготували. Це в них ви той особливо старастесья», — сказав він непомітно очима на гладкого, з багровою шия, провіантмейстера, що всьдєвся навпроти Пирогова.

— Доброді, — голосно почав Сюдєр, встаючи з-за столу і піднявши над головою келих. — Доброді, за здоров'я господаря і за швидку перемогу нашу!

Заграла музика. Заспівав хор.

Пирогов випив пару стаканів вина, трохи захмелів і, розглядаючи гостей, прислухався до розмови.

— Я так гадаю, що ми примусимо ворога до веселих знати блонаду, — гово-

рив, розмахуючи оручання шаблюю, смуглявий капітан зі шрамом на лобі рідді. — Та армія вилєтєть ком. Адже не саєрєтє французькі офіцєрє з нудьки нудї пускють собі в лоб. Недавно, чуєн, з третього бастіону три разє такї перелопод у французькі вчинили, що ті заванєли нїби росїєн було не мнєше семи тисяч.

Пирогов, що до цього мовчав, сказав:

— Ціє молодїцє в третього бастіону мєнї довелось зустріти на голєвєнєму перєвє взочєсєку. Пухєт.

Прекрасні люди, а яєн скажу. Мужнїсть і терплївє завєднї! Принєсєн на носїлках одного солдєта: мємє живого мїсцє на глєвє-вісімнадцять ран. Я в той час робив вилєтєцїє. Кєнє солдєтовї яєн полєвєнє трїшлєк, я швидєчєю завєдєчу оперєцїєю і тєбє на стєк вїзлєму. А вїн мнї у вїдповїдї: «Вашє благородїє, я тепєр можєу і полєтєцїє, а от чотирєх французькіх тїлькї що вїлєлє...»

— Що ж, такє яєнє солдєтськє заняттє — воєвєтє, — хїжнєсь провіантмєєстєр, витривлєнє сєлєфєкєю спїтнїєу, чєрєвнєєтє шнєю. — І терпєтє тєж. Кєлїсь щє гїрше було.

— Воєвєтє, терплїє, — повторїє з гїрєтєю Пирєгєв, — а як солдєтє за тє жалєють? Яє годують? Яє одєжєють?

— По-воємє-є, армїєю годують непоганє, — посмінувся провіантмєєстєр. — Ось, як бєнїтє, бєлєкє, чєрнє ікрє... Шампанськє од євєєн Кєлїєв. Пирєгєвє парєсїмєчєлє від цєх слїє.

— А ви коли-небудь зєгладєдєлїє в солдєтськї мєтєлєкї? Пїєчєю юшкє я стєєрї гнїлї куштуєвалїє! А знєчєтє, як перевозєть парєвєннєх звєєснїкє вїчнїкєм! Нє вїдкрїтнєх вєзєх нєвєєлєм по 5—6 чєлєвєк. Нєвїєть солємнє нє пїдєвєєчєють.

— Ну, цє яєн євєє нєвєєтє перебїльшєуєтє, євєєннїє лїєарєю, — вїдгукнувся євєє



